

‘Misschien meer vectorgebonden ziekten’

Het opduiken van blauwtong en Q-koorts heeft de dierziektebestrijders weer op scherp gezet. Toch ziet de hoogste veterinaire baas bij LNV, Peter de Leeuw, klassieke varkenspest nog steeds als Nederlands grootste bedreiging.

Wat hebben de grote uitbraken van varkenspest en mond- en klauwzeer veranderd?

“Het heeft ervaring opgeleverd met grootschalige bestrijding en crisismanagement. We vaccineerden toen niet of zeer beperkt vanwege exportbelangen. Maar de maatschappelijke onrust was groot. Dat was een leermoment. Nu gaan we sneller vaccineren, mits er goede vaccins zijn. Voor enkele ziekten zijn die er niet, en voor andere wordt internationaal nog gediscussieerd over de risico's van ziekteverspreiding na vaccinatie. Het is in ieder geval een groot voordeel als je via bloedonderzoek kunt aantonen of een dier in aanraking is geweest met het wilde virus. Is dat het niet, dan heb je een sterk argument om dieren en hun producten te blijven verhandelen.”

En toen doken de vogelgriep, blauwtong en de Q-koorts op.

“Voor de vogelgriep was dierziektebestrijding puur een landbouwprobleem, maar dit trof ook mensen. Toen moesten we intensief gaan samenwerken met VWS. We weten nu wel meer over grootschalige risicobeheersing voor mensen. De komst van blauwtong in 2006 zorgde voor een schrik-effect en bewustwording. Dat de ziekte hier opdook ging tegen alle leerboeken in. De relatie met het klimaat-effect is nog onbegrepen, maar je moet wel rekening met de ziekte gaan houden. Misschien komen er meer vectorgebonden ziekten. Ook Q-koorts kwam hier op een niet eerder beschreven schaal en concentraties voor.”

Wat is de basis van het dierziektebeleid?

“Preventie en goed voorbereid zijn. De eerste stap is het signaleren en beoordelen van risico's, de tweede is risicomanagement en communicatie. Bij een uitbraak ligt de regie voor het dierendeel bij LNV en voor het humane deel bij VWS. Als het echt grootschalig wordt, schuift ook Binnenlandse Zaken aan.”

Welke dierziekten vormen de komende jaren de grootste bedreiging?

“Voor mij staat klassieke varkenspest nog steeds op één. Het virus zit in de wilde varkenspopulatie in Duitsland. De Duitsers zijn gelukkig alert, en vaccineren met lokaas als

‘Voor mij is klassieke varkenspest nog steeds de grootste bedreiging.’

er teveel dieren besmet raken. De Afrikaanse varkenspest baart mij ook zorgen; een draaiboek is in ontwikkeling. De ziekte komt sinds enkele jaren ook voor in de Kaukasus en Zuid-Rusland, en er is nog geen vaccin tegen. Verder sluit ik de komst van Afrikaanse paardenpest niet uit. Op vier en vijf staan vogelgriep, dat zo weer uit Azië kan binnenkomen door de grote industriële pluimveehouderij in Azië, en MKZ, dat vanaf Turkije en verder oostwaarts aanwezig is. En dan volgen, in willekeurige volgorde, riftdalkoorts, waarvoor ook aan een draaiboek wordt gewerkt, lumpy skin disease, kleine herkauwerspest en het West-Nijlvirus. Allemaal slecht voorspelbare vectorziekten die soms overstappen naar mensen.”

Wat heeft de wetenschap u te bieden?

“Science based beleid is wat mij betreft essentieel. Omdat niet alle ontwikkelingen te

voorzien zijn, moet er soms een inhaalslag gemaakt worden, zoals bij blauwtong. Wij hebben direct een Zuid-Afrikaanse knuttenexpert naar Nederland gehaald, en werken nu om de kennis op peil te houden aan een Centrum Monitoring Vectors bij de Plantenziektkundige Dienst. Bij de Universiteit Utrecht is het Dutch Wildlife Health Centre opgericht, in samenwerking met VWS. Eind dit jaar verwachten we een prioriteitenlijstje van het project over *emerging* zoonosen (Emzo), geleid door het RIVM. Ook zijn de relaties met de bakermat van de kennis van vectorziekten, het Zuid-Afrikaanse Onderstepoort, geïntensiveerd. Verder komen er deskstudies naar de risico's voor mensen van exotische gezelschapsdieren als knaagdieren en slangen. En er is hernieuwde belangstelling voor teken en schimmels bij honden en katten, want die kunnen ook risico's voor de mens hebben.”